
Představit výzkum i laikům? Jde to, říká vítěz českého kola soutěže FameLab

Představit výzkum i laikům? Jde to, říká vítěz českého kola soutěže FameLab

Pouhé tři minuty stačí Bc. Jiřímu Dolanskému, aby jednoduše a vtipně vysvětlil, jak vznikají borany. Naučit vědce popularizovat vědu a předat své poznatky i svému okolí je cílem mezinárodní soutěže [FameLab](#), jejíž české kolo student [Přírodovědecké fakulty UK](#) Jiří Dolanský vyhrál a postoupil do mezinárodního finále. To se konalo na začátku června v britském Cheltenhamu.

Jiří Dolanský studuje anorganickou chemii na Přírodovědecké fakultě a zároveň se věnuje výzkumu v Ústavu anorganické chemie Akademie věd ČR v Řeži. Předmětem jeho vědeckého zájmu jsou právě borany - sloučeniny boru s vodíkem - a tedy i značně reaktivní látky, jejichž možnosti využití vědci zkoumají.

V laboratoři spolupracuje také s Dr. Michaelem Londesboroughem, Ph.D., který v minulých letech působil jako porotce mezinárodního kola FameLabu a který ho k soutěži přivedl. Soutěž FameLab vznikla ve Velké Británii v roce 2005 v rámci vědeckého festivalu v Cheltenhamu a brzy se rozšířila i do dalších zemí světa. Zúčastnit se jí mohou vědci a studenti starší 21 let věnující se matematice, medicíně, přírodním vědám a technickým oborům. Každý soutěžící má během tří minut snadno srozumitelnou, jednoduchou i vtipnou formou vysvětlit, jakému vědeckému bádání se věnuje. V řadě států je soutěž velmi populární. Na finále v Cheltenhamu přišla bezmála tisícovka diváků. „Také soutěžící z Egypta nám vyprávěla, že FameLab je u nich obrovská show. U nás se hlásí okolo třiceti lidí, v Egyptě měli 600 přihlášených a dalších asi 400, kteří podali přihlášku pozdě. I semifinálová kola přenáší živě televize. Finále sledovalo tři a půl milionu diváků. Finalisti se pak sešli i s předsedou vlády. Totéž jsme slyšeli o Srbsku. První národní srbský vítěz vyhrál i mezinárodní kolo a stala se z něj národní celebrita,“ upozornil Jiří Dolanský.

Než Jiří Dolanský doputoval až do Cheltenhamu, absolvoval dvě kola soutěže v České republice, z obou nakonec vyšel jako vítěz. „Na každé kolo jsem se připravoval tak tři týdny. Pro každé z nich jsem si připravil jiné vystoupení, které jsem pečlivě trénoval. Na začátku jsem je ukazoval každému na potkání, chtěl jsem slyšet ‚nezávislé komentáře‘, co mám přidat, co naopak ubrat, případně dovysvětlit. Vystoupení pro české finále pak už viděla jen moje přítelkyně – asi čtyřicetkrát. Obdivuji ji, že to vydržela. Byla ale velmi trpělivá, zamýšlela se nad každým slovem, které jsem řekl,“ usmíval se Jiří Dolanský, když vzpomínal na vymýšlení svého vystoupení pojmenovaného *Láska mezi borany*, se kterým pak vystupoval i ve Velké Británii.

Student připustil, že na začátku soutěže byl velmi nervózní. Bylo to totiž poprvé, kdy vystupoval takto veřejně před publikem. „Klepaly se mi ruce i hlas. V dalších kolech už to bylo lepší, v Británii jsem si to už vyloženě užíval. Byla to velká zkušenost. Souhlasím s Michaelem Londesboroughem, že by se vědci měli naučit prezentovat výsledky svého bádání i jednodušší formou. Je to užitečné i pro ně samotné, zlepší se tím jejich úroveň komunikace,“ podotkl.

Postup do mezinárodního kola pomohl Jiřímu Dolanskému také ke zdokonalení prezentace v angličtině, se kterou do té doby trochu bojoval. Navíc se jako finalista mohl zúčastnit vědeckého festivalu v Cheltenhamu, na což vzpomínal jako na velmi inspirativní zážitek. Právě tam si poslechl přednášku nobelisty a spoluobjevitele struktury DNA Jamese Watsona nebo fyzika Petera Higgse, viděl vystoupení minulých finalistů FameLabu. Přestože porota dala letos přednost irskému soutěžícímu Fergusi McAuliffeovi a Jiří Dolanský se nestal mezinárodním vítězem, toho, že se přihlásil do soutěže, rozhodně nelituje.

S Michaelem Londesboroughem nyní pomalu vymýšlejí, jaký popularizační projekt by společně rozjeli. Jiří Dolanský zatím zvažuje, že by své soutěžní vystoupení prodloužil a nějak upravil, aby bylo srozumitelné i menším dětem. „Když do vystoupení přidám mluvící zvířátka, tak určitě uspěji i u velmi malých dětí. Jistě se najde cesta, jak popularizovat vědu pro lidi v každém věku,“ zamýšlel se.

Jiří Dolanský by prostřednictvím univerzitního časopisu iForum rád poděkoval za podporu British Council a všem lidem, kteří v České republice organizují soutěž FameLab.
--